

Цибульська Ольга Юріївна,
к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

НАБУТТЯ ЗАПОВІДАЛЬНОГО ВІДКАЗУ ЗА ЦИВІЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ ЧЕХІЇ

Правовідносинам щодо набуття заповідального відказу присвячені §§1620 – 1626, що передбачені розділом третім відділу третього глави третьої Цивільного Кодексу Чеської Республіки від 03 лютого 2012 р. (далі – ЦК Чехії), який набрав чинність 1 січня 2014 р., з відповідною назвою «Набуття заповідального відказу» [1].

За загальним правилом право на заповідальний відказ виникає в момент смерті спадкодавця, який за життя склав заповіт з відповідним волевиявленням. Ця норма конкретизується в § 1622, згідно з яким до смерті заповідача відказоодержувач не може перевести або здійснити оформлення права на нього. Причому право на відказ може виникати як у самого відказоодержувача, так і у його правонаступників. Зміст § 1621 не містить конкретного переліку способів набуття переданої за допомогою цієї правової конструкції речі, а лише зазначає, що таку річ відказоодержувач набуває способом, яким набувається право власності.

Доцільно відзначити, що ЦК Чехії закріплює різні строки для прийняття заповідальних відказів. Така диференціація залежить від того, що складає предмет заповідального відказу, а саме:

- якщо заповідальний відказ передбачає передачу речей зі складу спадщини, невеликі заохочення працівникам або такий відказ є суспільно корисним, то право вимоги у відказоодержувача (-ів) виникає одразу з часу відкриття спадщини;

- якщо заповідальний відказ передбачає виконання інших дій, то застосовується строк для виконання таких відказів, який починається після спливу одного року з моменту смерті заповідача;

- заповідач в самому заповіті може передбачити інший строк для виконання будь-якого заповідального відказу незалежно від того, що складає його предмет.

Цікавим є підхід законодавця при регулюванні відносин, що виникають внаслідок встановлення відказу, предметом якого є щомісячна, щорічна або така, що підлягає сплаті в інший строк, допомога. Відказоодержувач набуває право на суму за весь період призначення такої допомоги, якщо доживе до його початку. Причому така виплата може бути здійснена тільки в установленій для неї строк. Втім, ЦК Чехії в межах зазначеного розділу нічого не зазначає про

строк та порядок виплати такої допомоги у випадку, якщо вона має надаватись відказоодержувачеві довічно, адже наперед невідомо скільки триватиме життя такого вигодо набувача.

При заповідальному відказі певної речі відказоодержувачеві з часу виконання такого розпорядження заповідача належать також плоди та доходи, а також все інше, що буде додаватися до такої речі, в тому числі й обтяження. Так, в §1625 зазначено, що з того з дня на відказоодержувача покладаються також й недоліки речі, а також її погіршення або знищення, що виникли внаслідок обставин, за які ніхто не несе відповідальність.

Разом з тим, у відказоодержувача з часу відкриття спадщини виникає не тільки право набути заповідальний відказ, але й право на відмову від нього. Якщо він здійснить право на таку відмову, то вважатиметься особою, яка ніби право на відказ взагалі не набувала.

Література:

1. Закон № 89/2012 – Гражданский Кодекс Чешской Республики от 03 февраля 2012 г. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://anesro.com/download/zakon/89-2012_Sb.pdf.

***Швидка Вікторія Георгіївна,**
к.ю.н., доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ СТОРІН ДОГОВОРУ НАЙМУ (ОРЕНДИ) ЖИТЛА ОРГАНАМИ НОТАРІАТУ

Відповідно до ст. 55 Конституції України, кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень та протиправних посягань, у тому числі здійснюючи поновлення порушеного чи оспорюваного права самостійно. Відповідно до ст. 15 ЦК України, кожна особа має право на захист свого цивільного права в разі його порушення, невизнання або оспорювання. Під захистом слід розуміти дії уповноваженої особи або органу чи осіб, які в передбаченому законом порядку зобов'язані вжити заходів до поновлення порушеного, оспорюваного чи невизнаного цивільного права. Правом на захист є передбачена законом можливість застосування самостійних дій, спрямованих на поновлення порушеного, оспорюваного чи невизнаного права уповноваженої особи, цивільні права якої зазнали посягання, а також можливість звернутися до юрисдикційних органів з вимогою про захист. Враховуючи, що відповідно до ст. 20 ЦК України право на захист особа здійснює на свій розсуд, можна зробити висновок, що закон встановлює